

MIESIĘCZNIK KIEROWNICZEJ KADRY OŚWIATOWEJ

DYREKTOR SZKOŁY

NOWOŚĆ

Karta Nauczyciela. Komentarz

A. Barański, M. Szymańska
J. Rozwadowska-Skrzeczyńska,

Ustawa o systemie oświaty. Komentarz

A. Piszko

Stan prawny:
1 kwietnia 2018 r.

Premiera 2018

Meritum Prawo Oświatowe

red. naukowa: K. Gawroński,
S. Kwiatkowski

Ochrona danych osobowych w szkole i przedszkolu.

Pytania i odpowiedzi
L. Marciniak (red. naukowy)

BESTSELLER

Ochrona danych osobowych w szkole i przedszkolu. Komentarz praktyczny, wzory dokumentów, procedury

J. Lesińska, L. Marciniak
E. Piotrowska-Albin

Stan prawny:
25 maja 2018 r.

Kalendarz Dyrektora Szkoły 2018/2019

Praktyczny i funkcjonalny terminarz roku szkolnego.

NOWOŚĆ

57 problemów zarządzania oświatą

M. Dutka-Mucha, M.B. Zaborniak,
K. Gawroński

Rachunkowość jednostek oświatowych

M. Kaczura-Kozak

Stan prawny:
1 września 2018 r.

Zamów w księgarni www.profinfo.pl/edukacja
lub zadzwoń 692 191 334

RODO

w szkolnej codzienności

AGATA MAJEWSKA, BARTOSZ PUDO

Powoli opadają emocje związane z rozpoczęciem stosowania unijnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych, czyli szeroko omawianego w pierwszym półroczu bieżącego roku RODO. Nie oznacza to jednak, że wszystkie wątpliwości dotyczące nowych przepisów udało się rozstrzygnąć. Zobaczmy, z jakimi sytuacjami dyrektorzy szkół mogą się spotkać.

W praktyce szkolnej przetwarzanie danych osobowych w dużej części idzie w parze z procesem dydaktycznym, ale rozciąga też nieraz na inne sfery działalności. Chodzi tu, po pierwsze, o postępowanie z wizerunkiem ucznia w celach wykraczających poza obowiązkowe jego przetwarzanie związane z szczególnością z wydaniem legitymacji szkolnej. Po drugie, uwagi wymaga zagadnienie przetwarzania danych uczniów poprzez tworzenie zbiorczych list i ich publikację. Nie sposób pominąć również kwestii funkcjonowania monitoringu wizyjnego na terenie placówki.

Wizerunek ucznia

Wyobrażenie osoby fizycznej utrwalone np. w formie fotografii, czyli wizerunek, stanowi informację, którą zgodnie z RODO należy kwalifikować jako dane osobowe. Tak więc posługiwanie się wizerunkiem

ucznia obwarowane jest określonymi w RODO regułami przetwarzania danych. Dodatkowo pamiętajmy, że polskie prawo reguluje kwestię postępowania z wizerunkiem osoby fizycznej również w przepisach ustawy z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Ważne!

Zgoda na przetwarzanie danych osobowych niepełnoletniego ucznia, w tym na rozpowszechnienie jego wizerunku, powinna być zawsze udzielona przez rodzica lub opiekuna.

(Dz.U. z 2018 r. poz. 1191) oraz ustawy z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025).

W myśl art. 4 pkt 14 RODO wizerunek jest daną biometryczną, czyli należy w jego przypadku stosować

art. 9 RODO, regulujący kwestie przetwarzania danych o szczególnym charakterze, w tym właśnie biometrycznych. Co do zasady przetwarzanie danych sensorycznych jest zabronione (art. 9 ust. 1 RODO), dlatego z punktu widzenia praktyki szkolnej kluczowy będzie art. 9 ust. 2a RODO, stanowiący, że zakaz ten nie znajduje zastosowania, jeżeli osoba, o której wizerunek chodzi, udzieli w tym zakresie wyrażonej zgody. W przypadku osoby niepełnoletniej, a więc większości uczniów, powinna być ona udzielona przez rodzica lub opiekuna.

Mylący może być w tym przypadku art. 8 ust. 1 RODO, statuujący szczególne zasady wyrażania zgody przez osoby niepełnoletnie. Co prawda stosownie z jego treścią zgoda może zostać skutecznie wyrażona przez dziecko, które ukończyło 16 lat, ale przepis ten odnosi się wyłącznie do sytuacji związanych ze świadczeniem usług społeczeństwa

informacyjnego, a więc np. funkcjonowaniem portali społecznościowych.

Formuła, w której rodzic/opiekun lub pełnoletni uczeń wyraża zgodę, powinna wyraźnie wskazywać, że odnosi się ona do konkretnych danych osobowych, czyli wizerunku danego dziecka, i jest udzielana w oznaczonym celu (celach) tej placówce oświatowej (zob. wzór 1).

Jak już podkreślaliśmy, podstawą do wykorzystywania wizerunku ucznia należy poszukiwać również w przepisach prawa autorskiego, zgodnie z którym rozpowszechnienie wizerunku nie wymaga uzyskania zgody osoby *stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajozobraz, publiczna impreza* (art. 81 ust. 2 pkt 2 u.p.a.). Stanowisko to zostało potwierdzone przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (zob. https://men.gov.pl/wp-content/uploads/2018/08/poradnik_rod_o ochrona-danych-osobowych-w-szkole_men-i-uodo.pdf, s. 34).

W praktyce oznacza to zgodę na rozpowszechnianie wizerunków uczniów utrwalonych na zdjęciach ze szkolnych imprez, o ile:

- pozują oni w przynajmniej kilkuosobowych grupach lub
- nie są indywidualnie centralnymi postaciami występującymi na zdjęciu, lub
- pomimo rozpoznawalności stanowią tło fotografowanego obiektu lub zdarzenia.

Natomiast każdy przypadek publikacji fotografii portretowej, a nawet zdjęcia, którego centralną postacią pozostaje uczeń, wymaga uzyskania wspomnianej wcześniej zgody rodzica/opiekuna lub samego pełnoletniego ucznia. Dotyczy to w szczególności umieszczenia zdjęć na tablicy pamiątkowej, w materiałach promocyjnych szkoły (np. laureaci konkursów) lub na stronie internetowej.

Niezależnie od powyższego wymogu na szkole ciąży obowiązek informacyjny określony w RODO. Zarówno w przypadku, gdy podstawą wykorzystania wizerunku jest zgoda rodzica/opiekuna, jak również w przypadku publikacji zdjęć w oparciu o przepisy prawa autorskiego,

Wzór 1. Przykład zgody na wykorzystanie wizerunku ucznia

Działając jako opiekun prawny, wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych .....
(imię i nazwisko małoletniego ucznia)

w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.Ur. UE L 119, s. 1) w postaci jego wizerunku .....
(pełen zakres danych)

w celu .....
(np. promocja oferty szkoły)

przez .....
(nazwa szkoły)

Źródło: opracowanie własne.

należy poinformować ucznia oraz rodziców/opiekunów o warunkach przetwarzania jego danych osobowych stosownie do treści art. 13–14 RODO (zob. wzór 2).

Lista obecności

Zamieszczona w tradycyjnym lub elektronicznym dzienniku, dotycząca uczestników konkursów przedmiotowych, zawodów sportowych

czy też laureatów olimpiad lista uczniów stanowi w rozumieniu przepisów RODO zbiór danych, podlega więc jego przepisom. Wątpliwości budzi natomiast kwestia publicznego odczytywania nazwisk, np. podczas sprawdzania obecności na lekcji, wymieniania laureatów konkursu bądź uczniów kończących rok szkolny ze szczególnymi osiągnięciami.

Z punktu widzenia prawidłowości tworzenia i dalszego przetwarzania

Wzór 2. Przykład informacji o warunkach przetwarzania danych osobowych (wizerunku)

Informujemy, iż Pana/Pani dane osobowe / dane osobowe Pana/Pani dziecka/podopiecznego* (wizerunek) przetwarzane są w następujących warunkach:

- 1 Administratorem danych osobowych jest

.....
(pełna nazwa i adres szkoły)

- 2 Kontakt do Inspektora Ochrony Danych:

- 3 Dane będą przetwarzane w celu

.....
na podstawie udzielonej, dobrowolnej, możliwej do wycofania w każdym czasie zgody / na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 2 ustawy z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

- 4 Dane osobowe nie będą udostępniane podmiotom trzecim – za wyjątkiem przypadków, gdy obowiązek taki wynikać będzie z przepisów prawa powszechnie obowiązującego.

- 5 Dane osobowe nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy ani do organizacji międzynarodowej.

- 6 Dane osobowe będą przechowywane do czasu wycofania zgody na ich przetwarzanie w przypadku, gdy podstawą ich przetwarzania pozostaje wyrażona zgoda.

- 7 Mają Państwo prawo uzyskania dostępu do danych osobowych, ich sprostowania i usunięcia, a także żądania ograniczenia przetwarzania oraz przeniesienia danych w warunkach określonych powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

- 8 Mają Państwo prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych – w każdym przypadku podejrzania, że przetwarzanie danych osobowych następuje z naruszeniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

- 9 Dane nie będą podlegały profilowaniu.

* niepotrzebne skreślić

Źródło: opracowanie własne.

tego typu zbiorów danych najważniejsze jest odróżnienie sytuacji, w których wymaga ono uzyskania uprzedniej zgody rodzica/opiekuna bądź pełnoletniego ucznia, a kiedy odbywać się może na innej podstawie prawnej.

Niekiedy publikacja przez szkołę imion i nazwisk uczniów odbywa się wprost na podstawie przepisów prawa. Dzieje się tak chociażby w przypadku list kandydatów zakwalifikowanych i niezakwalifikowanych oraz przyjętych i nieprzyjętych do danej placówki, bo ich podanie do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie w widocznym miejscu w siedzibie szkoły jest obowiązkiem (art. 157 ust. 2 pkt 2 i art. 158 ust. 1, 3 i 4 pr. ośw.). Takie przetwarzanie nie wymaga więc zgody ani ucznia, ani jego rodzica/opiekuna.

Zgodnie z oceną resortu edukacji oraz PUODO również umieszczanie w gablotach szkolnych danych uczniów celem ich wyróżnienia za szczególne osiągnięcia, wyczytywanie nazwisk laureatów konkursu w czasie uroczystości szkolnej czy opatrywanie prac artystycznych imionami i nazwiskami ich autorów, nie wymaga wcześniejszej zgody rodziców/opiekunów ani samych uczniów, gdyż wynika z działania przez szkołę w interesie publicznym, a więc stanowi przetwarzanie na podstawie art. 6 ust. 1e RODO (zob. https://men.gov.pl/wp-content/uploads/2018/08/poradnik_rod_o ochrona-danych-osobowych-w-szkole_men-i-uodo.pdf, s. 35–36).

pl/wp-content/uploads/2018/08/poradnik_rod_o ochrona-danych-osobowych-w-szkole_men-i-uodo.pdf, s. 35–36).

Dyrektorze, pamiętaj!

Zgoda na publikację danych ucznia musi spełniać następujące warunki:

- ✓ powinna być dobrowolna i możliwa do odwołania w każdym momencie,
- ✓ musi odnosić się do każdego celu przetwarzania oddzielnie,
- ✓ musi zawierać informację o danych szkoły jako administratora danych,
- ✓ powinna być wyrażona w sposób jasny dla osób, których dane dotyczą, co jest ważne, zwłaszcza jeśli wyrazić ma ją sam uczeń,
- ✓ musi być wyrażona uprzednio w stosunku do zamierzonej czynności przetwarzania – nie można odbierać jej „po fakcie”.

Podobnie w przypadku codziennego sprawdzania obecności uczniów należy uznać, iż mamy do czynienia z realizacją obowiązku prawnego ciążącego na szkole jako administratorze danych, związanego jednocześnie z obowiązkiem ucznia, jakim jest usprawiedliwianie nieobecności na zajęciach (art. 99 pkt 2 pr. ośw.). Szkoła nie musi ubiegać się

o zgodę, jeśli przetwarza dane uczniów w celach wiążących się z nauką oraz wychowaniem podopiecznych i wynikających z ustaw regulujących przepisy oświatowe.

W pewnych okolicznościach jednak publiczne wymienienie z imienia i nazwiska wymaga wcześniejszego uzyskania zgody samego zainteresowanego lub jego rodziców/opiekunów.

Szkoła jako organizator konkursu, olimpiady lub zawodów sportowych musi tak zaplanować i przygotować dane wydarzenie, by uczynić zadość przepisom RODO. Chodzi tu przede wszystkim o zasadę ograniczenia celu i adekwatności przetwarzanych danych. Informacje na temat ucznia mogą być zbierane wyłącznie w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach, które muszą być jednoznacznie określone i usprawiedliwione. Przede wszystkim zaś przetwarzanie to powinno być zgodne z celem i adekwatne do celu, dla którego dane zostały zebrane.

A w jakich sytuacjach przetwarzanie danych – w tym w postaci zbiorów, jakimi są wszelakiego rodzaju listy uczniów – wymaga zgody osób zainteresowanych? W takich, gdy przetwarzanie to nie odbywa się w wykonaniu obowiązku prawnego szkoły, nie jest niezbędne do ochrony żywotnych interesów ucznia lub do wykonania przez szkołę zadania realizowanego w interesie publicznym, a także gdy nie można oprzeć go na prawnie uzasadnionym interesie realizowanym przez szkołę jako administratorze danych. Będzie to więc np. publikacja imion i nazwisk uczniów na stronach internetowych placówki lub na łamach lokalnych mediów.

Zgoda taka musi dotyczyć każdego rodzaju operacji przetwarzania, a więc m.in. udostępniania innym podmiotom (w tym mediom), kopiowania, modyfikowania czy też publikowania na stronach internetowych bądź w tradycyjnej postaci. Udzielają jej rodzice/opiekunowie albo pełnoletni uczeń. Pamiętajmy, że do wyrażenia takiej zgody nigdy nie

Wzór 3. Przykład zgody na przetwarzanie danych ucznia na potrzeby publikacji listy laureatów konkursu

Działając jako opiekun prawny, wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych .....

(imię i nazwisko małoletniego uczestnika konkursu)

w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.Urz. UE L 119, s. 1) w postaci jego imienia i nazwiska w celu przeprowadzenia konkursu pod nazwą „.....” przez Organizatora konkursu

– .....
(nazwa placówki)

w ..... oraz Fundatora nagród – .....

Oświadczam, że podanie przeze mnie jako opiekuna prawnego danych osobowych jest dobrowolne, ale jednocześnie konieczne dla wzięcia udziału w konkursie, oraz iż zostałam/-em poinformowana/-y o prawie żądania dostępu do tych danych, ich zmiany, usunięcia oraz cofnięcia zgody w dowolnym momencie bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem.

Źródło: opracowanie własne.

jest upoważniony dyrektor szkoły, wychowawca lub nauczyciel.

Monitoring

Dotychczas kwestia monitorowania placówek oświatowych pozostawała poza regulacją prawną, co powodowało liczne wątpliwości odnośnie do jego dopuszczalności i podstaw stosowania. Obecnie, zgodnie z obowiązującym od 25.05.2018 r. art. 108a pr. ośw., możliwe jest zainstalowanie na terenie szkoły kamer monitorujących, rejestrujących obraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniów i pracowników oraz ochrony mienia. Konieczne jest jednak uprzednie uzgodnienie tej kwestii z organem prowadzącym oraz przeprowadzenie konsultacji z radą pedagogiczną, radą rodziców i samorządem uczniowskim.

Zakazane jest instalowanie kamer w takich pomieszczeniach, jak m.in. sale lekcyjne, łazienki, szatnie, pokój nauczycielski czy gabinet higienistki. Ponadto z uwagi na to, że przepisy wyraźnie odnoszą się wyłącznie do rejestracji obrazu, nie jest dozwolona rejestracja dźwięku w jakiegokolwiek formie.

Stosowanie monitoringu wizyjnego wymaga poinformowania przez dyrektora uczniów, rodziców/opiekunów oraz pracowników szkoły o jego wprowadzeniu co najmniej 14 dni przed uruchomieniem rejestratorów. Nagrania należy przechowywać maksymalnie trzy miesiące od dnia ich rejestracji, a po tym czasie trwale zniszczyć.

Wzór 4. Przykład informacji o prowadzonym monitoringu

Informujemy, iż na terenie .....
(nazwa szkoły)
prowadzony jest monitoring wizyjny.

- 1 Administratorem danych osobowych objętych monitoringiem jest .....
(pełna nazwa i adres szkoły)
- 2 Kontakt do Inspektora Ochrony Danych: .....
- 3 Dane będą przetwarzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia znajdujących się na terenie szkoły, na podstawie prawnie uzasadnionego interesu administratora, tj. art. 6 ust. 1f RODO.
- 4 Prawnie uzasadnionym interesem administratora w odniesieniu do prowadzonego monitoringu jest konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa osób znajdujących się na terenie szkoły oraz wokół niego, jak i mienia należącego do tejże jednostki.
- 5 Dane osobowe nie będą udostępniane podmiotom trzecim – za wyjątkiem przypadków, gdy obowiązek taki wynikać będzie z przepisów prawa powszechnie obowiązującego.
- 6 Dane osobowe nie będą przekazywane poza Europejski Obszar Gospodarczy ani do organizacji międzynarodowej.
- 7 Dane osobowe będą przechowywane przez okres trzech miesięcy od momentu rejestracji, a po upływie tego okresu – wyłącznie gdy obowiązek taki wynikać będzie z przepisów powszechnie obowiązującego prawa.
- 8 Mają Państwo prawo uzyskania dostępu do własnych danych osobowych, ich sprostowania i usunięcia, a także żądania ograniczenia przetwarzania oraz przeniesienia danych w warunkach określonych powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.
- 9 Mają Państwo prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych – w każdym przypadku podejrzenia, że przetwarzanie Państwa danych osobowych następuje z naruszeniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa.
- 10 Państwa dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany, jak również nie będą podlegały profilowaniu.

Źródło: opracowanie własne.

przed podjęciem decyzji o jego wprowadzeniu warto zastanowić się, czy bezpieczeństwo uczniów, pracowników i mienia nie można zapewnić przy wykorzystaniu środków mniej inwazyjnych w prywatność np. po-

prowadzonego monitoringu, jest opracowanie szkolnego regulaminu zawierającego cele stosowania monitoringu, listę pomieszczeń objętych rejestracją, regulacje związane z udostępnieniem zapisów z rejestratora

Czytaj więcej
w numerze 10

Sprawdź →

